

ChristenUnie

 Geef geloof een stem

Investeren in gezinnen, banen en vergroening economie

Tegenbegroting 2014

ChristenUnie investeert in gezinnen, extra banen en vergroening economie

1. Samenvatting

Slim bezuinigen en toekomstgericht beleid kunnen samen gaan. In tegenstelling tot het kabinet bezuinigt de ChristenUnie in haar eigen tegenbegroting 2014 geen 6, maar 3 miljard. De ChristenUnie zet in op vier terreinen: het versterken van gezinnen, het creëren van werkgelegenheid, het duurzamer maken van de economie en het opkomen voor wat kwetsbaar is. De ChristenUnie verlicht de lasten voor bedrijven en gezinnen met 3 miljard euro. Vooral de lasten op inkomen en arbeid worden verlaagd, waardoor de koopkracht toeneemt en er meer banen komen.

2. Inleiding

Hervormingen sinds de crisis

Sinds het uitbreken van de crisis in 2008 is enorm veel gebeurd. Er zijn hervormingen doorgevoerd van een omvang die ook in het licht van ervaringen in eerdere crises, zoals die van begin jaren '80, ongekend zijn.

De pensioenleeftijd wordt 67 en vervolgens gekoppeld aan de levensverwachting. Particuliere pensioenen worden hierop aangepast.

De onbeperkte hypotheekrente-af trek is verleden tijd. Nadat met name VVD en CDA dit vele jaren hadden geblokkeerd, is eindelijk de annuïtaire verplichte aftrek in de plaats gekomen van de aflossingsvrije hypotheek en zijn leengrenzen aangescherpt. Over scheefwonen in de huursector is heel lang gepraat; nu wordt eindelijk gehandeld, zodat mensen met een goed inkomen een marktconforme huur voor hun huis gaan betalen.

Het sociaal akkoord maakt eindelijk stappen op weg naar een flexibeler, maar tegelijkertijd blijvend sociale arbeidsmarkt en ontslagrecht.

In de zorg vinden moeilijke, maar ook gewenste omvormingen plaats om er in tijd van oplopende zorgkosten voor te zorgen dat wie zorg nodig heeft die ook behoudt, maar we tegelijkertijd met elkaar die zorg ook kunnen betalen.

De ChristenUnie heeft bij veel van deze hervormingen een rol gespeeld, met het christelijk-sociale gedachtegoed op de achtergrond. Belangrijke hervormingen zijn al ingezet in het crisispakket uit 2009 en, na het falen van het kabinet Rutte-1, veilig gesteld in het Lente-akkoord en het daarop volgende Begrotingsakkoord 2013.

Impact bezuinigingen en lastenverzwaringen op samenleving is groot...

De grote omvang aan hervormingen, bezuinigingen en lastenverzwaringen was nodig, maar heeft de spankracht van mensen, economie en samenleving zwaar op de proef gesteld. De kans is groot dat te veel extra bezuinigingen en lastenverzwaringen een averechts effect krijgen, nu voorgenomen ombuigingen en lastenverzwaringen uit het regeerakkoord van VVD en PvdA vooral pas vanaf 2014 echt gaan oplopen. Met andere woorden: als de maatvoering uit het oog wordt verloren, komen lange termijndoelstellingen juist verder uit het zicht te liggen.

Dit is zeker belangrijk nu er signalen zijn dat de Nederlandse economie hier en daar – heel voorzichtig nog – uit het dal lijkt te kruipen.

Dat herstel is echter broos, en bij de voorgenomen omvang van de extra 6 miljard aan lastenverzwaringen en ombuigingen, zeker nog niet zichtbaar in de werkloosheidscijfers. Wij moeten voorkomen dat de werkloosheid het nieuwe drama wordt. Wie werkloos wordt, voelt het verlies aan inkomen en daarmee de crisis, pas echt aan den lijve.

...En er komen nog veel lasten en ombuigingen aan

Het regeerakkoord van het kabinet Rutte II bevatte al 5,5 miljard lastenverzwaringen voor 2014. Daaronder zijn maatregelen als het bevriezen van belastingschijven, zodat mensen sluipenderwijs elk jaar meer belasting betalen; het schrappen van de overdraagbare heffingskorting, wat alleenverdieners – ook hen waarvan de partner niet kán werken – zwaar treft. Daar bovenop komen nog tal van maatregelen die een vergelijkbaar effect hebben op het inkomen van mensen. Denk bijvoorbeeld aan het korten op de kinderbijslag en het kindgebonden budget en het nagenoeg schrappen (in 2015) van de Nabestaandenuitkering.

Snelgroeiend hout geeft slecht hout. Bomen die de tijd krijgen om te groeien, leveren solide en duurzaam hout. De ChristenUnie neemt deze les ter harte bij de beoordeling van de maar liefst 8,5 miljard aan lastenverhogingen die voor 2014 in de steigers zijn gezet.

Daarom: 3 miljard ombuigen is een goede balans tussen begrotingsherstel en herstel werkgelegenheid

Er is een grens bereikt aan wat gezinnen en bedrijven kunnen dragen. De ChristenUnie wil daarom een lastenverlichting van tenminste 3 miljard. Daarmee wordt het effect van de lastenverzwaringen uit het pakket van 6 miljard van het kabinet ongedaan gemaakt.

In samenhang hiermee acht de ChristenUnie het voldoende om tot een extra tekortbijstelling van 3 miljard te komen, in plaats van het voorstel van 6 miljard van het kabinet.

Drie miljard is nog altijd een fors bedrag. Het staat gelijk aan een half procent van het BBP en komt hiermee overeen met de gemiddelde tekortverbeteringen die bijvoorbeeld de eerste twee kabinetten Lubbers in de jaren '80 bewerkstelligden.

Ruimte voor lastenverlichting: herstel koopkracht en werkgelegenheid

De ruimte die zo ontstaat, gaat voor een belangrijk deel naar lastenverlichting van huishoudens en bedrijven. Dit is specifiek gericht op het bevorderen van de werkgelegenheid en het herstel van de koopkracht. De lasten van huishoudens gaan circa 1,7 miljard omlaag; de lasten van bedrijven met circa 1,6 miljard¹.

¹ De ChristenUnie verlicht de EMU-relevante lasten voor bedrijven en gezinnen met 2,4 miljard euro. De niet-EMU-relevante lasten voor bedrijven worden verlaagd met 0,6 miljard euro.

Versterking gezinnen

De ChristenUnie vindt het belangrijk om gezinnen met kinderen te ontzien. Deze worden al getroffen door de algemene lastenverzwaringen en bezuinigingen van het kabinet. Het gaat te ver om daar bovenop nog eens kortingen op de kinderbijslag en het kindgebonden budget door te voeren. Daarnaast wil de ChristenUnie de overdraagbare heffingskorting voor gezinnen met jonge kinderen behouden.

Ruimte voor vergroening

De maatregelen uit de tegenbegroting van de ChristenUnie zijn daarnaast gericht op een verdere verduurzaming van de economie. Wij stimuleren energiebesparing en het gebruik van duurzame energie.

In samenhang daarmee is sprake van een verdere vergroening van de belastingen (een schuif van lasten op arbeid naar lasten op vervuilende activiteiten). De doelstellingen van het energieakkoord worden hiermee meer ondersteund dan in de onderhandelingen met het kabinet mogelijk is gebleken.

Ook het op de lange baan schuiven van investeringen in natuur willen we ongedaan maken – het is juist zaak snel werk te maken van de realisatie van een nationaal natuurnetwerk.

Omzien naar zwakkeren en nemen van internationale verantwoordelijkheid

Bij alle ombuigingen en lastenverschuivingen moeten diegenen die minder te besteden hebben ontzien worden. Daarom zijn de lastenverlichtingen vooral gericht op lagere en middeninkomens.

Onze solidariteit met mensen in nood elders in de wereld vergeten we niet. We repareren de extra ombuiging op ontwikkelingssamenwerking en doen daar nog een stap bovenop.

Ook voegen we 100 miljoen toe aan het defensiebudget.

3. Toelichting maatregelen tegenbegroting ChristenUnie

Werkgelegenheid

- Het gaat nog steeds slecht in de bouw. Vele duizenden bouwvakkers zijn al hun baan kwijt en meer banen staan op de tocht. De bouw verdient een steun in de rug om werkgelegenheid te behouden. Wij handhaven daarom heel 2014 het lage BTW-tarief voor renovatie van woningen (6% in plaats van 21%). Het kabinet wil dit tarief vanaf 1 maart weer verhogen.
- Veel kantoren staan leeg, maar zijn wel geschikt als woning. Om dit te stimuleren wordt het verlaagde BTW-tarief ook van toepassing voor de ombouw van kantoren tot huisvesting. In totaal trekt de ChristenUnie voor deze BTW maatregelen bijna 200 miljoen euro uit.
- Zorgen voor medewerkers tijdens hun ziekte of arbeidsongeschiktheid is een medeverantwoordelijkheid van goede werkgevers. Maar de lasten daarvan kunnen hoog zijn. Daarom voert de ChristenUnie een afdrachtkorting in voor werkgevers, ter compensatie van de loondoorbetaling van zieke werknemers. Het effect van deze maatregel is dat de lasten voor bedrijven met 250 miljoen euro dalen.
- Door de crisis is de positie van jongeren op de arbeidsmarkt slecht. Om jongeren meer kansen te geven, kiest de ChristenUnie voor een ruime premiekorting voor werkgevers als zij jongeren in dienst nemen. Voor deze lastenverlichting voor bedrijven trekken we 300 miljoen uit. Als gevolg hiervan voeren we de leerwerksubsidie van 200 miljoen euro niet in. We zijn van mening dat een premiekorting effectiever is dan een subsidie.
- In een tijd van opgelopen werkloosheid is het van belang de lasten op arbeid te verlagen. Werkgevers krijgen dan meer armslag op banen te scheppen. Daarom verlagen wij de werkloosheids- en arbeidsongeschiktheidspremies (AOF/AWF premies) voor werkgevers met 1,4 miljard euro. Op deze manier verlagen we de lasten voor het bedrijfsleven en maken we arbeid goedkoper.
- Een ruime lastenverlichting voor gezinnen en bedrijven vinden wij veel effectiever voor het stimuleren van werkgelegenheid dan de subsidies die het kabinet wil geven aan de sectorplannen. De bedoeling van deze sectorplannen is dat partijen per sector met voorstellen komen om de werking van de arbeidsmarkt te verbeteren. Het is onduidelijk in hoeverre de projecten van de grond komen en of ze succesvol zullen zijn. Hierom korten wij in 2014 150 miljoen euro op het budget dat het kabinet heeft gereserveerd voor de sectorplannen.

Koopkracht

- De lasten voor gezinnen worden met bijna 1 miljard euro verlaagd door de belastingschijven en heffingskortingen in de loon- en inkomstenbelasting niet te bevriezen. Dit doet het kabinet wel.
- De lasten gaan met bijna nog een miljard omlaag, vooral voor lage en middeninkomens, door de tarieven in de eerste drie schijven van de inkomstenbelasting te verlagen.
- De ChristenUnie verhoogt de algemene heffingskorting. Dit leidt tot bijna 400 miljoen euro lastenverlichting. Het kabinet wil deze korting juist afschaffen vanaf een inkomen van circa 56.000 euro.
- Het moet niet uitmaken of het inkomen door één of door beide partners wordt verdiend. Wij maken de algemene heffingskorting voor gezinnen met jonge kinderen op termijn daarom ook weer volledig overdraagbaar. Hier trekken we in 2014 ruim 100 miljoen euro voor uit.

Sociale zekerheid, inkomen en arbeid

- Steeds meer ouderen betekent: steeds meer AOW-uitgaven. Deze lasten dragen we met zijn allen: 65-minners (straks 67-minners) én mensen met een goed pensioen. Dat doen we door de AOW-premie geleidelijk verder te fiscaliseren. Ouderen met een bescheiden pensioen worden voor deze lastenverzwaring gecompenseerd. De netto-lastenverzwaring voor gezinnen bedraagt in 2014 een kleine 100 miljoen euro.
- De ChristenUnie wil ouders zelf laten bepalen hoe ze bijdragen van de overheid aan de opvoeding van hun kinderen besteden. Daarom verhogen we de kinderbijslag met 200 miljoen euro. Het kindgebonden budget verhogen we eveneens, hier trekken we 150 miljoen euro voor uit. De kinderopvangtoeslag kan als gevolg daarvan met 250 miljoen euro verlaagd worden, zonder dat de financiële speelruimte van ouders kleiner wordt.
- De kinderbijslag is een financiële tegemoetkoming voor de opvoeding en verzorging van kinderen. Sommige ouders hebben deze tegemoetkoming vanwege hun vermogenspositie in feite niet nodig. Daarom voeren we een vermogenstoets in voor de kinderbijslag. Vanaf een vermogen van 80.000 euro boven het heffingsvrij vermogen in box 3 vervalt het recht op kinderbijslag. Hiermee besparen we meer dan 150 miljoen euro.
- We voeren geleidelijk een verdere beperking van de hypotheekrenteaftrek in. Dit doen we door de aftrekgrens geleidelijk te beperken tot 500.000 euro (in 2022). Daarnaast beperken we het maximale aftrektarief sneller dan het kabinet dit doet. Deze maatregel levert in 2014 bijna 400 miljoen euro op.

Zorg

- Zorg is duur. Daarom moet er alles aan gedaan worden onnodige kosten te drukken. Ook mensen die een hoog inkomen verdienen in de zorg mogen daaraan best een bijdrage leveren. Daarom voeren we een jaar eerder dan gepland een beperking in op de topinkomens in de gezondheidszorg. Medisch specialisten hebben recht op een goed inkomen, maar meer dan de Balkenende-norm is niet nodig. Dit levert 50 miljoen euro op.
- De bezuinigingen op de langdurige zorg zijn te rigoureuus. Daarom draaien wij de door het kabinet geplande bezuiniging op de dagbesteding en de persoonlijke verzorging in de AWBZ terug. Hier trekken we 230 miljoen euro voor uit.
- De ChristenUnie wil een gezonde leefstijl bevorderen. Daarom ontmoedigen wij roken, overmatig alcoholgebruik en gokken. Wij verhogen de tabaksaccijns met 200 miljoen euro en de accijnzen op alcohol, bier en wijn en de kansspelbelasting samen met 100 miljoen euro.
- De ChristenUnie voert een zorgspaarregeling in. Iedereen kan 613 euro per jaar vrij sparen ten behoeve van toekomstige zorguitgaven. Deze maatregel levert een lastenverlichting van bijna 100 miljoen euro op.
- Ouders zijn en blijven verantwoordelijk voor hun kinderen, of zij thuis wonen of dat die kinderen, door omstandigheden, zijn opgevangen in justitiële jeugdinstanties of de jeugdzorg. Dat mag ook een financiële vertaling krijgen. Het is daarom redelijk een bijdrage van ouders te vragen die overeenkomt met het bedrag dat zij zouden betalen indien zij alimentatie voor de kinderen zouden moeten betalen. Deze verhoging van de eigen bijdrage levert 50 miljoen euro op.

Ontwikkelingssamenwerking

- Het kabinet bezuinigt op de allerarmsten. Wij trekken in 2014 200 miljoen euro extra uit voor ontwikkelingssamenwerking. We richten geen fonds op voor leningen ten behoeve van investeringen in ontwikkelingslanden en besparen hiermee 100 miljoen euro.

Milieu

- Veel mensen willen best bijdragen aan schone energie en energiebesparing. Maar ze hebben niet altijd de middelen. Het is belangrijk hen de helpende hand te geven. Daarom voeren wij een energiebesparingsaftrek in van 300 miljoen. Hiermee kunnen particulieren hun woning fiscaal aantrekkelijk isoleren. De eenmalige extra bijdrage aan het fonds energiebesparing (35 miljoen euro) is dan niet nodig.
- De ChristenUnie vindt het niet meer dan redelijk dat de luchtvaart gaat bijdragen in de vervuilingkosten die zij veroorzaakt. Daarom voeren wij een vliegbelasting in voor vracht- en personenverkeer (600 miljoen euro). De helft daarvan wordt opgebracht door buitenlandse reizigers, een kwart door bedrijven en een kwart door particuliere reizigers.
- Wij zijn voorstander van een andere manier van betalen voor mobiliteit. Daarom willen we op den duur naar een systeem waarin we betalen naar gebruik (kilometerheffing). Hierbij wordt de motorrijtuigenbelasting afgeschaft. Op de korte termijn moet de aanschafbelasting op auto's worden aangepast. De afgelopen jaren zijn deze BPM inkomsten gedaald met circa 1 miljard euro door de stimuleringsmaatregelen voor de aanschaf van zuinige auto's. Wij blijven de aanschaf van zuinige auto's stimuleren, maar de eisen om in aanmerking te komen voor een lagere BPM worden wel jaarlijks aangescherpt om over-subsidiëring tegen te gaan. Per saldo draaien wij een deel van de BPM verlaging terug. Deze maatregel levert 500 miljoen euro op.
- Hergebruik van afval als grondstof en schone energie moet worden gestimuleerd. Nu is verbranden vaak goedkoper dan recyclen, ook omdat er te veel afvalverbrandingsinstallaties zijn. Wij voeren daarom een afvalverbrandingsheffing in. Deze maatregel levert 50 miljoen euro op.
- De ChristenUnie wil het opwekken van duurzame energie stimuleren. Daarom verhogen we de belasting voor kolencentrales. Wij schaffen deze belasting bovendien niet af in 2016, zoals het kabinet wil. Deze maatregel levert in 2014 50 miljoen euro op.

Natuur

- Investeren in natuur is nooit weggegooid geld. Het kabinet geeft in 2014 100 miljoen euro minder uit aan natuur. De ChristenUnie wil dat de toezegde 200 miljoen euro per jaar voor natuur de komende jaren beschikbaar blijft en draait deze kabinetsmaatregel daarom terug.

Vermogen en winst

- De ChristenUnie wil maatschappelijk verantwoord ondernemen bevorderen. Hiertoe voeren we een toeslag in binnen de dividendbelasting. Bedrijven kunnen deze belasting vermijden door conform de criteria voor MVO te ondernemen. De beoogde opbrengst van deze maatregel bedraagt 50 miljoen euro.

Infrastructuur

- Wij investeren per jaar 100 miljoen euro extra in infrastructuur. Wij stimuleren daarmee de economie. De bereikbaarheid van regio's verbetert en de bouw krijgt een extra impuls. Tijdens de looptijd van het infrastructuurfonds tot 2028 gaat het om 1,5 miljard euro extra voor het oplossen van fileknelpunten, de bouw van nieuwe stations en inhaalsporen, meer fietsenstallingen bij OV-knooppunten en verbetering van de vaarwegen en dijken.

Veiligheid

- In een tijd waarin het overheidsbudget onder druk staat, moeten we natuurlijk proberen om ook zo efficiënt mogelijk om te gaan met het geld dat we uittrekken voor politie, justitie en gevangenis. Maar bezuinigingen moeten niet leiden tot grote kapitaalvernietiging, minder veiligheid en aanslagen op de werkgelegenheid in de regio's. Daarom trekt de ChristenUnie 50 miljoen uit om een aantal justitiële inrichtingen open te houden en de bezuinigingen op de veiligheidsdiensten (AIVD) te verminderen.

Defensie

- Defensie heeft al 20 jaar van bezuinigingen achter de rug. Defensie moet nog bijkomen van de 1 miljard euro aan bezuinigingen die het onder het kabinet Rutte-1 (CDA/VVD) te verduren kreeg. Deze bezuinigingen moeten nog grotendeels worden uitgevoerd. De inzetbaarheid van onze krijgsmacht is daarmee al aanzienlijk onder druk komen te staan. In deze omstandigheden vindt de ChristenUnie het niet verantwoord nog eens miljoenen te korten. Wij trekken 100 miljoen extra uit voor defensie. Hierdoor kunnen kazernes in Assen en Rotterdam open blijven en kan een extra bataljon in Ermelo blijven. Hiermee wordt de werkgelegenheid in deze krimpregio's op peil gehouden.

Onderwijs

- Wij investeren in de onderwijskwaliteit in krimpregio's door kleine scholen te ondersteunen met 50 miljoen euro.